

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ НАУКИ І ОСВІТИ

РІШЕННЯ

До протоколу № 76
від 20 грудня 2017 року

**Про проект Закону України
“Про внесення змін до статті 62 Закону України “Про вищу освіту”
(щодо визначення частки студентів,
які мають право на отримання академічної стипендії)”
(реєстр. № 6092-1 від 23.02.2017),
поданий народними депутатами України
Одарченком Ю.В., Богданом Р.Д.**

Законопроект, який є альтернативним до законопроекту за реєстр. № 6092, подано народними депутатами України Одарченком Ю.В. і Богданом Р.Д.

Головним комітетом з опрацювання законопроекту є Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти.

Законопроект розроблено з метою удосконалення норм Закону України “Про вищу освіту” та відновлення державних соціальних гарантій студентів (курсантів).

Законопроектом пропонується фактично поновити дію положень попередньої редакції частин четвертої та сьомої статті 62 Закону України “Про вищу освіту” від 01.07.2014 р., які були змінено та виключено Законом України № 1774 –VIII від 06.12.2016 р. “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України”, шляхом викладення частин четвертої-шостої цієї статті в новій редакції, а також доповнення її частинами сьомою та восьмою.

Таким чином, законопроектом пропонується встановити, що:

- розмір стипендіального фонду вищого навчального закладу повинен забезпечувати виплату академічних стипендій не менш як двом третинам і не більш як 75 відсоткам студентів (курсантів) денної форми навчання, які навчаються за кошти державного бюджету, без урахування осіб, які отримують соціальні стипендії;

- академічні стипендії призначаються не менш як двом третинам студентів (курсантів) кожного курсу (крім першого семестру першого року навчання) за кожною спеціальністю, без урахування осіб, які отримують соціальні стипендії;

- академічні стипендії призначаються у мінімальному розмірі всім студентам (курсантам), зарахованим до вищого навчального закладу на перший курс навчання.

Крім того, цим законопроектом пропонується встановлювати підвищений розмір академічної стипендії для студентів (курсантів), які навчаються за гостродефіцитними спеціальностями (спеціалізація ми), а також надати право особам, один із батьків яких загинув у районі проведення антитерористичної операції, бойових дій чи збройних конфліктів або під час масових акцій громадянського протесту, на виплату соціальної стипендії, у тому числі у разі отримання академічної стипендії.

Головне науково-експертне управління, розглянувши поданий законопроект, висловило щодо нього низку пропозицій та зауважень.

Зокрема, на думку фахівців Головного науково-експертного управління, в новій редакції абзацу третього частини четвертої статті 62 Закону України “Про вищу освіту” потребує юридичної визначеності критерій “*найкращі результати навчання*”, відповідно до якого пропонується визначати студентів (курсантів), що отримуватимуть академічну стипендію згідно з рейтингом, складеним у вищому навчальному закладі за результатами семестрового контролю. Законопроектом також пропонується виключити результати наукової діяльності студентів (курсантів) як підставу для отримання академічної стипендії, що, на думку Головного науково-експертного управління, виглядає непродуктивним.

Окрім того, частина восьма, якою доповнюється стаття 62 Закону, згідно з якою “для студентів (курсантів), які навчаються за гостродефіцитними спеціальностями (спеціалізаціями) в галузях знань “Освіта”, “Математичні, природничі та технічні науки”, може встановлюватися підвищений розмір академічної стипендії”, значною мірою дублює чинну редакцію частини шостої цієї статті. Водночас, на думку фахівців Головного науково-експертного управління, чинна редакція є більш вдалою, оскільки нею передбачено, що перелік таких спеціальностей (спеціалізацій) та розмір підвищення визначаються Кабінетом Міністрів України, що враховує динаміку та можливість зміни переліку гостродефіцитних спеціальностей згідно потреб держави.

Окремі положення законопроекту мають бути узгоджені між собою. Зокрема, нова редакція частини сьомої статті 62, згідно з якою “розмір академічної та соціальної стипендій, порядок їх призначення і виплати встановлюються Кабінетом Міністрів України”, частково дублює абзац перший частини п’ятої цієї статті, згідно з якою “соціальні стипендії надаються студентам (курсантам) вищого навчального закладу у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України”.

Міністерство освіти і науки України не підтримує зазначений проект Закону в запропонованій редакції, оскільки положення, передбачені в чинній редакції статті 62 Закону України “Про вищу освіту”, вважає більш прийнятними та реальними до виконання. Зазначеним проектом Закону нівелюється новий принцип призначення академічних стипендій, запроваджений з 1 січня 2017 року, на підставі рейтингу успішності, що складається з урахуванням об’єктивних та прозорих характеристик і прямих вимірів навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з кожного навчального предмета на відміну від попередньої моделі призначення стипендій на підставі середнього балу семестрового контролю.

Разом з тим, ураховуючи складну соціально-політичну ситуацію у державі, Міністерство освіти і науки України вважає слушною ініціативу щодо поширення гарантованого права на виплату соціальної стипендії, у тому числі у разі отримання академічної стипендії, на осіб, один із батьків яких загинув у районі проведення антитерористичної операції, бойових дій чи збройних конфліктів або під час масових акцій громадянського протесту.

Відповідно до висновку Комітету з питань бюджету (№ 04-13/8-723 (83530) від 07.04.2017 року) зазначені законодавчі ініціативи потребуватимуть додаткових витрат з державного та місцевих бюджетів. Так, за орієнтовними розрахунками Міністерства фінансів України, реалізація положень законопроекту потребуватиме додатково понад 2,7 млрд. грн. Однак, всупереч вимогам частини 1 статті 27 Бюджетного кодексу України та статті 91 Регламенту Верховної Ради України суб'єктами законодавчої ініціативи не надано фінансово-економічного обґрунтування до законопроекту.

Розглянувши проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” (щодо визначення частки студентів, які мають право на отримання академічної стипендії)” (реєстр. № 6092-1 від 23.02.2017), поданий народними депутатами України Одарченком Ю.В. і Богданом Р.Д., враховуючи його актуальність, а також зауваження і пропозиції Головного науково-експертного управління та Міністерства освіти і науки України, Комітет в і р і ш и в:

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” (щодо визначення частки студентів, які мають право на отримання академічної стипендії)” (реєстр. № 6092-1 від 23.02.2017), поданий народними депутатами України Одарченком Ю.В. і Богданом Р.Д., прийняти за основу.
2. Доручити виступити від Комітету при розгляді цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України народному депутату України, Першому заступнику Голови Комітету з питань науки і освіти О.Співаковському.

**Перший заступник
Голови Комітету**

О.В. Співаковський